

УДК

Василець А. М., студентка
факультету міжнародної торгівлі та права,
Фокіна-Мезенцева К. В., д. е. н., доцент,
Державний торговельно-економічний
університет, м. Київ, Україна

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ОДИН З ІНСТРУМЕНТІВ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну частина південних та східних територій нашої країни зазнала значних руйнувань промислової, інженерної та житлової інфраструктури. Частину територій було окуповано, а ті населені пункти, за які точилися бої – або повністю знищено, або вони стали непридатними для проживання та ведення економічної діяльності.

За оцінками Київської школи економіки, прямі втрати активів підприємств і промисловості України від руйнувань внаслідок військової агресії РФ у грошовому вираженні станом на початок 2024 року склали 13,1 млрд доларів США, що становить 8,3% від загальної суми збитків інфраструктури, які вже перевищили позначку в 157,2 млрд дол. США [1, с. 4]. Загалом же від початку повномасштабного вторгнення пошкоджено або зруйновано щонайменше 426 великих та середніх підприємств, та понад 10 000 малих підприємств [1, с. 11].

Станом на кінець 2023 року близько 8 000 українських бізнесів перенесли свою діяльність у безпечніші регіони. При цьому 840 компаній здійснили релокацію скориставшись Урядовою програмою [2]. Зважаючи на зниження ділової активності одним з актуальних питань сьогодні є відновлення виробничих потужностей підприємств, а також залучення інвестицій для підтримання функціонування та подальшого відновлення економіки країни.

Одним з дієвих інструментів для цього можуть стати індустріальні парки, які вже довели свою ефективність в інших країнах, в тому числі в ЄС.

Відповідно до чинного законодавства «індустріальний парк — це облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть на пільгових умовах здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, переробки промислових чи побутових відходів (крім захоронення), а також науково-технічну діяльність, діяльність у сфері інформації й електронних комунікацій» [3].

Для залучення та підтримки учасників індустріальних парків уряд запровадив низку податкових та митних пільг, зокрема:

- звільнення на 10 років від сплати податку на прибуток за умови, що звільнена від оподаткування частина прибутку буде спрямована на розвиток діяльності підприємства в межах індустріального парку;
- звільнення від сплати мита та ПДВ при імпорті нового устаткування та комплектуючих для виробництва на території індустріального парку;
- компенсація витрат на підключення та приєднання підприємства до інженерно-транспортних мереж;
- отримання з державного чи місцевого бюджету коштів на облаштування індустріального парку чи будівництво об'єктів суміжної інфраструктури;
- зниження ставки або повне звільнення від сплати земельного податку, а також зменшення орендної плати за земельні ділянки, що входять до складу території індустріального парку тощо [4].

Слід зазначити, що всі вищевказані стимули та пільги застосовуються лише для тих індустріальних парків, які було включено до Реєстру індустріальних парків України, до якого станом на січень 2023 року було включено 63 індустріальні парки, половина з яких розташовані в західних регіонах країни.

По суті, індустріальний парк є спеціальною промисловою територією з власною транспортною інфраструктурою та відповідними сервісами. До основних переваг таких парків можна віднести:

- наявність готових приміщень з уже підведеними комунікаціями;

- надання керуючою інвестиційним парком компанією необхідних сервісних та адміністративних послуг компаніям-резидентам;
- співпраця резидентів для створення спільних ланцюгів поставок, можливість пересилки вантажів через логістичний центр і т. п.

Враховуючи той факт, що основна частина підприємств релокувалися в області Західної України, які мають значно нижчий рівень індустріально розвитку порівняно зі східними областями, де було сконцентровано майже весь промисловий потенціал, індустріальні парки є потенційними майданчиками для відновлення діяльності таких підприємств.

Після завершення війни країну чекатиме зтяжний період відбудови. Більша частина територій потребуватиме розмінувань та ще довго буде небезпечною для повернення, а деякі населені пункти потрібно буде відбудувати «з нуля». Тому частина підприємств залишиться в місцях релокації. Стимулювання відновлення та розширення діяльності компаній в індустріальних парках сприятиме розвитку виробництва всередині країни, створенню нових робочих місць, інтегруванню в глобальні ланцюги доданої вартості та загальному відновленню економічного потенціалу України.

Література

1. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року. / Київська школа економіки (KSE). 38 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.
2. 7820 компаній переїхали по Україні від початку повномасштабного вторгнення. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/relocation-in-war-2>.
3. Про індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 р. № 5018-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>.
4. Кампо С., Сердюк В. Індустріальні парки: від концепції до створення. *Юридична газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/industrialni-parki-vid-koncepciyi-do-stvorennya.html>.